

EURÓPAI KÖZPONTI BANK

ADATGYŰJTÉS A HITELINTÉZETEKTŐL ÉS KÉSZPÉNZKEZELÉSEL HIVATÁSSZERŰEN FOGLALKOZÓ MÁSSZERVEZETEKTŐL A BANKJEGY-VISSZAFORGATÁSRA VONATKOZÓ FELTÉTELRENDSZER ALAPJÁN

A FELTÉTELRENDSZERBEN ELŐÍRT ÁLTALÁNOS ADATGYŰJTÉSI ALAPELVEK

A feltételrendszer 2.7 szakasza előírja, hogy a hitelintézetek és a készpénzkezeléssel hivatásszerűen foglalkozó más szervezetek mint a feltételrendszer címzettjei kötelesek rendszeres jelleggel a következő adatokat szolgáltatni a nemzeti központi bankoknak:

- általános információk a bankjegyek visszaforgatásával és készpénz-feldolgozással foglalkozó központokról;
- készpénzes műveletek volumenstatisztikái;
- információk a visszaforgatásra használt gépekről és bankjegykiadó automatákról;
- információk távoli helyen levő, igen kis készpénzforgalmú hitelintézeti fiókokról, ahol a bankjegyek forgalomképességét manuálisan vizsgálják.

E dokumentum az eurorendszernek a feltételrendszer 2.7 szakaszában előírt adatgyűjtési követelményeit mutatja be. Azoknak a hitelintézeteknek és készpénzkezeléssel hivatásszerűen foglalkozó más szervezeteknek, amelyek pénztári tranzakciókon kívül más módon nem vesznek részt a bankjegyek fizikai visszaforgatásában, ezen dokumentum hatálya alapján nem kell adatot szolgáltatniuk.

1 AZ ADATGYŰJTÉS CÉLJA

Az adatgyűjtéssel az eurorendszernek mint kibocsátó hatóságnak az elsődleges célja az, hogy folyamatosan figyelemmel kísérje a hitelintézetek és készpénzkezeléssel hivatásszerűen foglalkozó más szervezetek bankjegy-visszaforgató tevékenységét, hogy így biztosítsa a forgalomban levő eurobankjegyek minőségi ellenőrzését és a megfelelő intézkedéseket.

Az adatgyűjtés lehetővé teszi az EKB és a nemzeti központi bankok számára, hogy

- megismerjék azon szervezeteket, amelyek részt vesznek a bankjegyek visszaforgatásában;
- összehasonlíthassák az egyes szereplőknél mutatózó selejtezési arányt, ami lehetővé teszi a forgalomképességi válogatás működésének elemzését;
- kiszűrjék azokat a problémákat, amelyek szükségessé teszik, hogy valamely nemzeti központi bank például helyszíni vizsgálat formájában tovább vizsgálódjon.

Az eurorendszer az összegyűjtött adatokat a forgalomban levő bankjegyek minőségének biztosítására használja. Az adatgyűjtés az összes euroövezeti országban azonos szabályoknak megfelelően zajlik,

hogy a versenyfeltételek egyenlők legyenek, és hogy az adatok az egész euroövezetről átfogó képet nyújtsanak. A szereplők adminisztrációs terheinek csökkentése megkívánja, hogy az adatgyűjtés hatékonyan, a szükségesnek tartott adatokra korlátozva folyjon. Felmerült a gondolat, hogy megvizsgálják, megvalósítható lenne-e egy közös elektronikus platformon keresztüli adatcsere az eurorendszer és a tevékenységet végző szervezetek között, az érvényben levő adatszolgáltatási táblázatok használatával párhuzamosan.

2 AZ ADATSZOLGÁLTATÁSI RENDSZER ALKALMAZÁSI KÖRE

A feltételrendszer 2.1.2 szakasza előírja, hogy megfelelően meg kell vizsgálni azoknak az eurobankjegyeknek a valódiságát és forgalomképességét, amelyeket a hitelintézetek közvetlenül pénztári kifizetéssel hoznak forgalomba. Az ilyen pénztári tranzakciókról azonban a hitelintézetektől gyakorlati okokból nem gyűjtenek részletes adatokat.

Ezenkívül a hitelintézeteknek és készpénzkezeléssel hivatásszerűen foglalkozó más szervezeteknek a hamis vagy hamis-gyanús bankjegyeket haladéktalanul el kell juttatniuk az illetékes hatósághoz, és így a nemzeti központi bankok maguk is elő tudják állítani a szükséges statisztikákat; ezért az előbbieknél jelenleg nem szükséges külön adatokat gyűjteniük a visszaforgatás céljából történő feldolgozás során talált hamis, illetve hamis-gyanús bankjegyek számáraól.

3 A RENDSZERES ADATGYŰJTÉS GYAKORISÁGA

Az információk természetétől függően az adatgyűjtés alapinformációkra és operatív adatokra vonatkozik, és a következő gyakorisággal történik.

3.1 ALAPINFORMÁCIÓK

Az alapinformációk többek között az egyes szereplőket (hitelintézetek és készpénzkezeléssel hivatásszerűen foglalkozó más szervezetek), a távoli bankfiókokat és ezek besorolási kritériumait, valamint a bankjegyfeldolgozó gépek gyártmányát és mennyiségét írják le. Bár az alapinformációk csak időnként változnak, a pontosság érdekében a nemzeti központi bankoknak folyamatosan frissíteni kell őket.

Az alapinformációk gyűjtése akkor indul meg, amikor a feltételrendszerben előírt adatszolgáltatási kötelezettségek hatályba lépnek azokban a tagállamokban, amelyekben jelenleg megengedett a hitelintézeti szektoron belül a bankjegyek visszaforgatása. Azok a tagállamok, amelyekben ez még nem engedélyezett, az alapinformációkat azután kezdik közölni, hogy a feltételrendszer hatályba lépésével a visszaforgatást végző szervezetek beindítják tevékenységüket. Ezt követően bármilyen változást eseti alapon, legkésőbb három hónapon belül jelenteni kell az illetékes nemzeti központi banknak. Az adatgyűjtésre az egységes kérdőíves formátumot javasoljuk.

3.2 OPERATÍV ADATOK

A hitelintézetek és készpénzkezeléssel hivatásszerűen foglalkozó más szervezetek bankjegyfeldolgozó és forgalomba hozó tevékenységéből származó adatok a jelentési rendszer keretében operatív adatnak minősülnek.

Az operatív adatokat hathavonta kell jelenteni. Az első és második félévi adatokat a félévet követő második hónap (azaz február és augusztus) végéig kell megküldeni a területileg illetékes nemzeti központi banknak. Az adatgyűjtésre az egységes kérdőíves formátumot javasoljuk.

4 ADATSZOLGÁLTATÓK

Elvben a tevékenységet végző szervezetek tartoznak az operatív adatokat jelenteni, amennyiben azonban a hitelintézetek kiszervezték a feldolgozást készpénzkezeléssel hivatásszerűen foglalkozó szervezeteknek, és a nemzeti központi bankok utóbbiaktól nem tudják beszerezni az operatív adatokat, a hitelintézetek kötelesek adatot szolgáltatni.

5 ÖSSZESÍTÉSI SZINT

A tevékenységet végző szervezeteknek az operatív adatokat összesítve kell jelenteniük, tehát nem bankfiók (hitelintézet esetén) vagy készpénzközpont (készpénzkezeléssel hivatásszerűen foglalkozó egyéb szervezet esetén) szerinti bontásban. A távoli bankfiókok esetében az operatív adatokat külön kell jelenteni. A nemzeti központi bankok helyileg megállapodhatnak a tevékenységet végző szervezetekkel, hogy országos vagy regionális (pl. déli térség) szinten összesített adatokat gyűjtenek-e.

Az eurorendszer, hogy a bankjegy-visszaforgatást végző szervezetek működéséről világos és átfogó képet kapjon, az operatív adatokat darabszám és címlet szerinti bontásban kéri. Az eurorendszernek erre a részletezettségre az 1. szakaszban megadott célok elérése érdekében van szüksége, mivel a különböző bankjegycímletek életciklusa jelentősen eltér egymástól.

6 AZ ADATOK EUOROENDSZERI KÖZZÉTÉTELE, AZ ADATOK BIZALMASSÁGA

Az eurorendszer központi bankjai dönthetnek a feltételrendszer keretében szerzett adatokból készített jelentések, statisztikák közzététele mellett. A nemzeti központi bankok vagy az EKB ilyen jellegű publikációinak összesítése során ügyelni kell arra, hogy az adatokból ne lehessen következtetni az adatszolgáltatók kilétére.

Az adatokat meg kell vizsgálni fontosság alapján, hogy meg lehessen határozni a kívánt bizalmassági szintet. Mind az alapszolgáltatásokat, mind az operatív adatokat bizalmasan kell kezelni.

7 AZ ADATGYŰJTÉS HATÁLYBA LÉPÉSE

Az adatszolgáltatási rendszer legkésőbb 2006 végével hatályba lép, a nemzeti központi bankoknak kell az érintett harmadik feleket az adatszolgáltatási követelményekről tájékoztatniuk.

2007 közepén tervezik újra megvizsgálni az adatgyűjtési rendszert abból a szempontból, hogy elegendő adat áll-e rendelkezésre a folyamatos ellenőrzéshez, vagy esetleg az operatív adatok körének bővítésére van szükség. Megvizsgálják továbbá a készpénz-visszaforgató gépek bevonásának lehetőségét a jelentési rendszerbe.

© Európai Központi Bank (2006)

Cím: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Németország

Postacím: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Németország

Telefon: +49 69 1344 0

Honlap: <http://www.ecb.int>

Fax: +49 69 1344 6000

Telex: 411 144 ecb d

Valamennyi jog fenntartva. A kiadvány kizárólag oktatási és nem kereskedelmi célból, a forrás feltüntetésével sokszorosítható.
2005. decemberi állapot.

ISBN 92-9181-896-8 (nyomtatott formában)

ISBN 92-9181-897-6 (elektronikus formában)